

**LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN**

Styrelsen
Urban Westerlind
018/17 52 78

Se SÄNDLISTA

BESLUT

1995-01-27

1 (6)

231-781-92

Till enligt
SÄNDLISTA

Ändring av föreskrifter och begränsningslinje samt fastställelse av
skötselplan för naturreservatet Norra Björkfjärden, delen i Uppsala län

BESKRIVNING AV RESERVATET, delen i Uppsala län

Områdets benämning:	Norra Björkfjärden
Objektnummer:	03-02-019
Kommun:	Enköping
Fastigheter:	Härjarö 1:1, 2:1, 3:1, 4:1, 6:1
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger i nordöstra delen av Mälaren, ca 10 km söder om Bålsta, se bilaga A.
Koordinat i rikets system:	x = 65952 y = 15951
Koordinat enligt naturvårdsregistret:	10H 9J 02 03
Topografisk karta:	Strängnäs NO
Ekonomisk karta:	107 88, 107 89, 107 98 och 107 99
Gränser:	Reservatsområdet i Uppsala län omfattar land, vattenområde samt bottnar och har markerats på bifogad karta, bilaga B
Area:	289 ha, varav 23 ha land
Naturvårdsförvaltare:	Upplandsstiftelsen
Markägare:	Upplandsstiftelsen

GRUND FÖR BESLUTET

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Uppsala län inrättade naturreservatet Norra Björkfjärden den 27 juni 1968. Vid ändring av länsgränsen 1971 kom Upplands-Bro kommun att tillhöra Stockholms län vilket medförde att reservatet kom att delas så att en del hamnade i Stockholms län, Upplands-Bro kommun och en del i Uppsala län, Enköpings kommun.

År 1977 utfördes en inventering av reservatet. Inventeringen omfattar hela reservatet och beskriver dess botaniska och zoologiska värden samt ger förslag till skötsel av reservatet. Ett förslag till revidering av beslut och skötselplan var på remiss 1987.

Detta ärende avser enbart delen inom Uppsala län.

BESKRIVNING AV RESERVATET, delen i Uppsala län

Naturreservatet i aktuell del är i Uppsala läns naturvårdsprogram klassat som område med högsta naturvärde (klass I). Området är av riksintresse för naturvården enligt 2 kap 6 § naturresurslagen. Området är av riksintresse för turism och friluftsliv enligt 3 kap 2 § naturresurslagen.

Reservatsområdet omfattar sex öar samt mellanliggande vattenområde. Öarna uppvisar en för mälarområdet typisk vegetation med dominans av lövskog och lundartad undervegetation. Barrträdsinslaget bildar bestånd endast på ett fåtal områden. Skogsområdena är starkt olikåldriga och trädslagsvis uppblandade varför karaktären av naturskog är påtaglig inom stora delar av reservatet.

Det gynnsamma mälarklimatet och den rika tillgången på döda och döende träd gör att området hyser en unik insektsfauna som normalt endast återfinns på sydligare breddgrader.

Lövskogsområdena, ofta med dominans av ädla lövträd, uppvisar en mycket rik flora med ett flertal hotklassificerade arter.

Fiskgjusen är något av karaktärsfågel för öarna i Norra Björkfjärden. Ett flertal par häckar inom reservatet och häckningsplatser finns på flera av öarna. Sett i ett internationellt perspektiv har Sverige ett särskilt ansvar för arter som har en stor del av sin totala numerär i landet. För fiskgjusen är väsentliga delar av de europeiska häckningsförekomsterna knutna till det mellansvenska sjöområdet, där Mälaren i högsta grad är av central betydelse. Hot mot arten i form av bl a skogsavverkningar och mänsklig störning måste därför undvikas.

För friluftslivet har ögruppen ett mycket stort värde och besökandefrekvensen är hög särskilt på för- och högsommartid. Även vintertid besöks öarna.

ÄNDAMÅL MED RESERVAT

Ändamålet med reservatsbildningen är i första hand att bevara områdets naturskogskaraktär som gynnar dess ovanliga flora och fauna. Ändamålet är också att trygga tillgängligheten för friluftslivet i den mån det inte strider mot bevarandeintressena.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar Länsstyrelsen att naturreservatet Norra Björkfjärden, delen inom Uppsala län, utvidgas till att omfatta det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga B.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatsområdet inom länet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser ska gälla för reservatsområdet.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatsområdet (delen inom Uppsala län)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt på land eller i vatten, eller utföra åtgärder som innebär att gräva, spränga, schakta, muddra eller liknande,
2. anordna upplag, avfallstipp annat än tillfälligt och vad som erfordras för områdets skötsel,
3. uppföra ny byggnad,
4. dra fram mark- eller luftledning eller kabel i vatten,
5. avverka träd, röja bort buskar eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vad som anges i fastställd skötselplan,
6. införa för området främmande växt- eller djurart,
7. uppföra stängsel eller andra hägnader,
8. jaga,

9. anlägga campingplats, båthamn eller annan anläggning,
10. anlägga bryggor eller liknande anordning såsom t ex bojar,
11. sätta upp tavlor, plakat etc,
12. under tiden 1 april - 15 juli beträda ön Kalvskär samt vattenområde intill 100 meter från ön.

Föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder mot de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna i fastställd skötselplan.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägarens och andra sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att trygga ändamålet med reservatsområdet förpliktas markägare och andra sakägare med särskild rätt till marken tåla att de åtgärder vidtas, som anges i bifogad fastställd skötselplan (bilaga 3).

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet, delen i Uppsala län

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. under tiden 1 april - 15 juli beträda Kalvskär samt vattenområdet intill 100 meter från ön,
2. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, spränga, rista, måla eller dylikt,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp ris, örter, gräs, mossor, eller lavar,
4. störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur),
5. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat,
6. för längre tid än två dygn i följd tälta eller förtöja båt på samma plats,
7. elda på annan plats än anvisad,
8. på land framföra motordrivet fordon.

1995-01-27

231-781-92

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare ska vara Upplandsstiftelsen. Vid förvaltningen ska samråd fortlöpande äga rum med Länsstyrelsen.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan (bilaga C) för reservatsdelen inom Uppsala län.

./C

Beslutet skall gälla från och med den 22 mars 1995. Äldre bestämmelser för området, såvitt avser Uppsala län, upphör därmed att gälla.

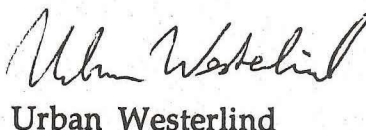
./D

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga D.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Jan-Erik Wikström samt ledamöterna Barbro Andersson, Ingrid Andersson, Anders Ekström, Bror R Eriksson, Agneta Gille, Gunnar Hedberg, Lennart Hedquist, Leif Hällström, Ingvar Karlén, Mats O Karlsson, Lars-Olof Lindell, Stephen Pettersson, Mats Sjöborg, och tjänstgörande suppleant Irene Stridh

I den slutliga handläggningen deltog även miljövårdsdirektör Pettersson, länsantikvarie Eklund, länsarkitekt Lundgren, länsassessor Nygren och byrådirektör Westerlind, föredragande.

Jan-Erik Wikström

Urban Westerlind

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1 : 50 000
B. Reservatskarta, skala 1 : 10 000
C. Skötselplan
D. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

Till (delgivningskvitto)
Upplandsstiftelsen
Statens naturvårdsverk
Enköpings kommun

För kännedom

Boverket

Enköpings naturskyddsförening

Entomologiska föreningen i Uppland

Fastighetsbildningsmyndigheten

Fastighetsregistermyndigheten/lantmäterienheten

Länsstyrelsen i Stockholms län

Mälarkraft

Naturskyddsföreningen i Uppsala län

Polisdistriktet

Sjöfartsverket, Sjökartavdelningen, 601 78 Norrköping

Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län

Telekontoret

Upplands ornitologiska förening

akten

kulturmiljöenheten

planenheten

kungörelse i länets författningssamling

registreras i naturvårdsregistret

This is a detailed topographic map of the Kalmar region in Sweden. The map shows the Mälaren lake (Mälaren) in the upper left, the city of Kalmar in the upper right, and the surrounding islands and fjords. Key features include:

- Geographical Features:** The map shows the coastline of Kalmar, the islands of Öland and Gotland, and the surrounding water bodies. The city of Kalmar is located on the island of Öland. The map also shows the surrounding islands and fjords, including the Norra Björkfjärden and the Veckholms skjutfält.
- Topography:** The map includes contour lines indicating elevation. The highest point shown is 310 meters above sea level.
- Place Names:** Numerous place names are labeled, including Kalmar, Frösunda, Gröndal, and Veckholms skjutfält. The map also shows the names of various islands and fjords.
- Grid System:** The map features a grid system with latitude and longitude coordinates. The latitude ranges from 59° 00' N to 59° 30' N, and the longitude ranges from 18° 00' E to 18° 30' E.
- Scale:** The map has a scale of 1:50,000.

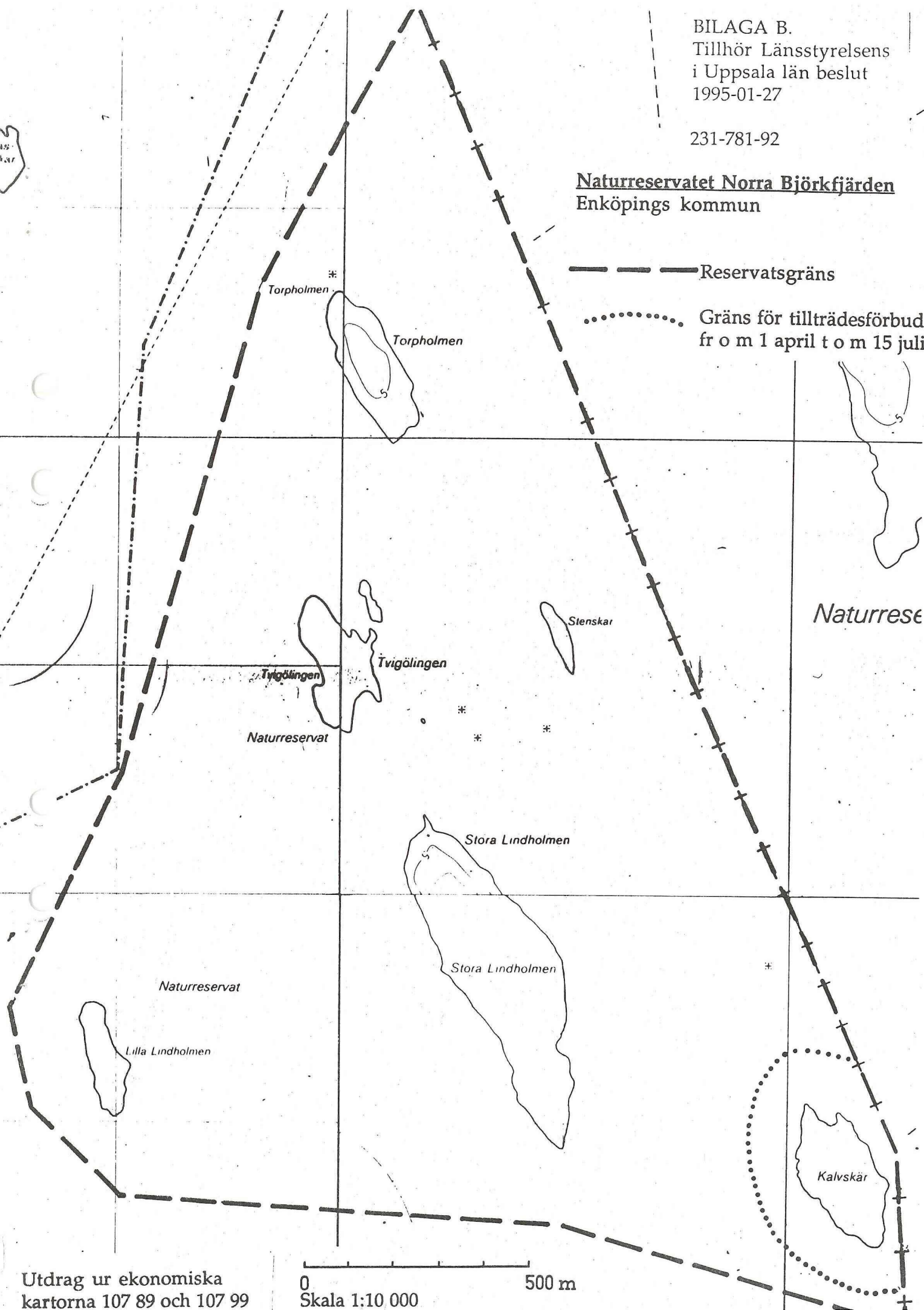
BILAGA B.
Tillhör Länsstyrelsens
i Uppsala län beslut
1995-01-27

231-781-92

Naturreservatet Norra Björkfjärden
Enköpings kommun

— — — — — Reservatsgräns

..... Gräns för tillträdesförbud
fr o m 1 april t o m 15 juli

Skötselplan
för naturreservatet
Norra Björkfjärden
Enköpings kommun

Fastställd av Länsstyrelsen 1995-01-27

Förord

Föreliggande skötselplan avser främst att ge naturvårdsförvaltaren anvisningar om bevarande av reservatets naturvetenskapliga värden. Planens mål och riktlinjer är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser den första 10-årsperioden. Därefter kan åtgärderna omprövas, dock så att det åsatta målet uppnås.

Planen är utarbetad av Sören Nissilä, skogsvårdsstyrelsen. Den slutliga redigeringen har utförts av Länsstyrelsen i samverkan med naturvårdsintendent Björn-Gunnar Lagström, Upplandsstiftelsen. Planen är av översiktlig typ.

I. ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Återfinns i reservatsbeslutet.

Grund för beslutet och ändamålet med reservatet återfinns i reservatsbeslutet.

2. FÖRESKRIFTER

Återfinns i reservatsbeslutet.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

3.1.1 Geologi

Öarna inom reservatet utgörs av berg och moränöar. Samtliga är relativt flacka.

3.1.2 Vegetation

Öarna kännetecknas av en frodig ädellövdominerad skog oftast med lundartad undervegetation. Rena bestånd av t ex alm och lind finns inom reservatet liksom ett stort inslag av gamla, grova solitärer av olika trädslag. Av floran märks främst ett stort och varierat inslag av lundväxter.

3.1.3 Djurliv

Ett flertal sjöfågelarter finns inom området men endast ett fåtal häckande arter har noterats (gräsand, knipa och storskrake). Störningar från friluftslivet är orsak till det dåliga häckningsresultatet vilket i hög grad även gäller för fiskgjusen vars många boplatser oftast är för utsatta. Förutom de nämnda fågelarterna har ingen större häckningsinventering utförts men klart torde vara att miljön gynnar allehanda småfågelarter samt arter som söker föda i död ved. De främsta värdena ur naturvetenskaplig synpunkt utgör områdets unika insektsfauna. En hel del sydliga arter t ex *Cteniopus flavus*, *Hylysinus oleiperda*, *Gonodera luperus*, *Lissodema cursor* och *Hedobia imperialis* visar att dessa öar har möjlighet att hysa en unik reliktfäuna tack vare det gynnsamma mälardalsklimatet. Insekterna är oftast knutna till mer eller mindre död ved och och sandområden.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Huslämningar visar att flera av öarna haft bofast befolkning långt in i "modern" tid. enligt uppgift var bl a Tvigölingen bebodd på senare halvan av 1800-talet. Även på Torpholmen finns rester av tidigare bebyggelse. Jakt och fiske torde ha utgjort en viktig del av de bofastas försörjning. Vissa öar bär spår av kreatursbete och slätter.

3.3 Markanvändning

Öarna används i dag nästan uteslutande för rekreation.

Skogsbruk, täkt och jordbruk förekommer inte, inte heller jakt.

Ett markområde på Stora Lindholmen är idag utarrenderat. Där finns två mindre sportstugor. Den norra kan inverka begränsande på den allmänna tillgängligheten.

3.4 Anordningar för friluftsliv m m

Området nås endast med egen båt under den isfria årstiden. Stora Lindholmen är punktvis påtagligt påverkad av friluftslivet. Inom reservatet finns sedan en längre tid en fast anställd tillsynsman. Få anordningar för friluftslivet har uppförts. På Stora Lindholmen är TC, sopstall och brygga tillgängliga för allmänheten. Tillfälliga reservatsskyltar finns uppsatta inom reservatet.

3.5 Inventeringar

Flera inventeringar har utförts inom reservatet:

- Naturvårdsinventering av Upplands-Bro kommun, Tord Ingmar
- Naturvårdsinventering av Enköpings kommunblock, Eric Haglund
- Naturreservatet Norra Björkfjärden, naturinventering med förslag till skötsel, Lars Lundgren och Gunnar Sjödin

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatets skötsel är i första hand att bevara områdets naturskogskaraktär som gynnar dess ovanliga flora och fauna. Ändamålet är också att trygga tillgängligheten för friluftslivet i den mån det inte strider mot bevarandebestämmelserna. Reservatets skogsmark ska i princip lämnas för fri vegetationsutveckling. Anordningar för friluftslivet ska inskränkas till ett fåtal mindre sanitära anläggningar och röjning av vissa stigar. Reservatets ornitologiska och entomologiska värden ska särskilt tillvaratas och skyddas.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområdet

(avser all mark inom reservatet)

Mål

Huvuddelen av skogsmarken ska fritt utvecklas mot urskog. Vissa punktinsatser får dock utföras dels för att göra vissa öar mer lättillgängliga för friluftslivet, dels för att bevara genuina bestånd av lind och alm samt dels för att bevara vissa platser av kulturhistoriskt intresse. Dessutom kan vissa mindre åtgärder vidtas för att förbättra häckningsmöjligheterna för fiskgjuse.

Riktlinjer och åtgärder

* Åtgärder ska utföras av naturvårdsförvaltaren i enlighet med gällande riktlinjer.

* Åtgärder för FRILUFTSLIVET får endast ske på Stora Lindholmen. Åtgärderna ska endast utgöras av försiktigt öppethållande av välfrekventerade stigar, punktinsatser i omedelbar anslutning till attraktiva bad- och tilläggsplatser samt rensningsåtgärder intill friluftsanläggningar.

* Åtgärder av KULTURELLA skäl berör endast Tvigölingen där områden med spår av tidigare bebyggelse kan hållas öppna.

* Övriga markvårdsåtgärder ska ske av NATURVETENSKAPLIGA skäl och avser att bibehålla bestånden av lind och alm på öarna Lilla Lindholmen (östra delen: lind), Stora Lindholmen (södra delen: lind och alm) och Tvigölingen (östra delen: alm). Inom dessa bestånd kan inträngande barr- och triviallövträd hållas efter.

* Vid avverkning/röjning ska särskild hänsyn tas till estetiskt värdefulla träd samt träd som har eller kan få stor betydelse för faunan.

* För att förbättra häckningsmöjligheterna för fiskgjuse kan punktinsatser bli aktuella, såsom topphuggning av enstaka lämpligt placerade tallar eller liknande åtgärder.

* Den norra stugan på Stora Lindholmen verkar begränsande på den allmänna tillgängligheten. Området runt stugan, särskilt i anslutning till stranden bör omedelbart städas. Informationsskylt om sopmaja och skylt som upplyser om att området är tillgängligt för allmänheten uppförs på eller intill bryggan. På sikt bör båda stugorna avvecklas.

* Inga åtgärder får utföras tiden 1/4 - 15/7 på övriga angivna öar.

* Eldning av virkesavfall, särskilt grövre avfall, ska undvikas.

1.2.2 Faunavård och jakt

Riktlinjer och åtgärder

* Kalvskär har tillträdesförbud med hänsyn till fågellivet. Fiskgjusepopulationen ska följas upp och lämpliga åtgärder vidtas för att förbättra häckningsresultaten.

* Ingen jakt ska bedrivas inom reservatet.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Öarnas naturvetenskapliga kvalitéer begränsar ett alltför intensivt och spritt utbud av friluftsanordningar. Merparten av friluftslivet utgörs av dagbesökare varför inga nya anläggningar ska uppföras.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Friluftsanordningar och renhållning

Stigar, stränder

Skötsel enligt pkt 1.2.1 "Hävd av skogsområdet". Ingen utmärkning av stigarna ska ske.

Brygga

Anlagd brygga finns på Stora Lindholmen. Den används bl a vid service av sopmajan.

Eldplatser

Några få eldplatser kan anläggas på Stora Lindholmen i anslutning till övriga friluftsanordningar. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att ved finns tillgänglig. Hänvisningsskyltar ska ange eldplatsernas placering.

Sanitära anordningar

Ingen ny anordning utöver de befintliga på Stora Lindholmen planeras. Viss utbyggnad (extra TC, extra sopställ) kan dock aktualiseras i anslutning till dessa anläggningar. Om sanitära problem uppstår på övriga öar bör dessa riktlinjer omprövas. Hänvisningsskyltar ska ange sopmajans placering.

Övrig renhållning

Tillgängliga strandzoner och särskilt frekventerade områden ska städas regelbundet.

2.2.2 Information, utmärkning

Reservatsskyltar med informaton om området ska uppsättas på samtliga öar. Folder bör framställas för området. Utmärkning av sopmajan och eldplats ska ske dels enligt punkt 2.2.1, dels genom markering på sjökort/båtsparkort när dessa ajourförs.

3. TILLSYN

Tillsyn sker genom naturvårdsförvaltarens försorg. Avtal och instruktion ska upprättas för tillsynsman. Samråd ska ske med länsstyrelsen.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltarna ska dokumentera i text och om så erfordras med foto, utförda åtgärder och ange utförd åtgärd, var åtgärden är utförd, år och

1995-01-27

231-781-92

månad för åtgärden, finansiering, notering av åtgärdens effekt.
Dokumentationen ska tillställas länsstyrelsen löpande.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.2 Ekonomisk plan (undantas från fastställelse).

Renhållning, Stora Lindholmen, ca 3 000:-/år. Bekostas av Upplandsstiftelsen.

Tillsyn 3 000:-/år. Bekostas av Upplandsstiftelsen

Reservatsskyltar och övriga skyltar ca 10 000:-. Bekostas av staten genom Länsstyrelsen.

Eventuell folder över reservatet bör bekostas gemensamt av Upplands-Bro kommun, Enköpings kommun, Upplandsstiftelsen, Länsstyrelserna i Stockholms och Uppsala län enligt särskild överenskommelse.

6. PLAN FÖR VETENSKAPLIG VERKSAMHET

Med hänsyn till reservatets ornitologiska och entomologiska värden bör uppföljande inventeringar göras varvid ska föreslås lämpliga skötselåtgärder. Fiskgjusepopulationen bör särskilt följas och lämpliga åtgärder vidtas.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för denna verksamhet i samråd med Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos regeringen, miljödepartementet.

Det gör Ni genom att i brev till regeringen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer) och
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet ska ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer framgår av sidfoten på första sidan av beslutet.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, ring eller skriv till länsstyrelsen.